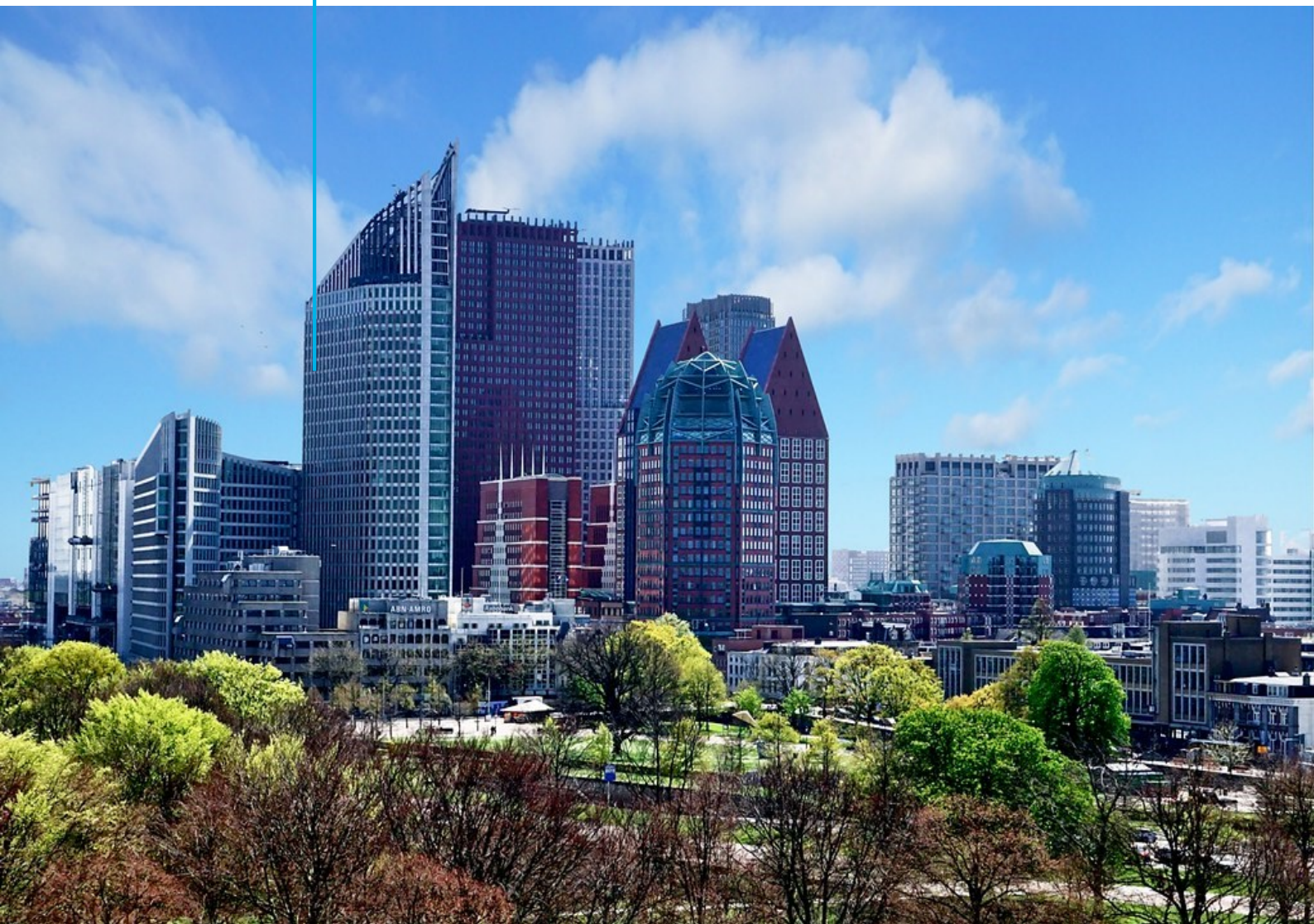

Opvolging ATR-adviezen

Onderzoek naar de opvolging van ATR-adviezen door departementen in de periode 2017 t/m 2020

Opvolging ATR-adviezen

Onderzoek naar de opvolging van ATR-adviezen
door departementen in de periode 2017 t/m 2020

Sira Consulting, Bilthoven, 27 januari 2022 – versie 1.1

Foto "Skyline Den Haag" door Roel Wijnants, CC BY-NC-ND 2.0

Auteurs

Peter Bex

Michel Bloemheugel

Joey van den Hurk

Eva de Beet

Eline de Koning

Anne Bastin

Sira Consulting B.V. is inhoudelijk verantwoordelijk voor deze rapportage. De in deze rapportage opgenomen teksten en onderzoeksresultaten mogen uitsluitend worden gebruikt als toelichting of ondersteuning in artikelen, scripties en boeken mits de bron duidelijk wordt vermeld. Vermenigvuldiging en/of openbaarmaking in welke vorm ook, is uitsluitend toegestaan na schriftelijke toestemming van Sira Consulting B.V.. Sira Consulting B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor drukfouten en/of andere onvolkomenheden.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Achtergrond	4
1.2	Onderzoeksopzet	4
1.3	Leeswijzer	5
2	Overzicht geanalyseerde adviezen	6
2.1	ATR-adviezen met dictum 2, 3 en 4	7
2.2	Aantal geanalyseerde adviespunten	8
2.3	Aantal adviespunten per advies (gemiddeld)	8
3	Beantwoording onderzoeksvragen	9
3.1	Wordt het adviespunt expliciet benoemd in de toelichting?	9
3.2	Is het adviespunt wel of niet overgenomen?	11
3.3	Is de beslissing om het adviespunt niet over te nemen onderbouwd?	15
3.4	Welke adviespunten zijn wel/niet overgenomen?	17
4	Aanvullende analyses	20
4.1	Overzicht per toetsvraag in toetsingskader	20
4.2	Overzicht per departement	22
4.3	Overzicht op regelgevingsniveau	24
5	Conclusies en aanbevelingen	27

1 Inleiding

1.1 Achtergrond

Het tijdelijk Adviescollege toetsing regeldruk (hierna: ATR) adviseert het kabinet en de Eerste en Tweede Kamer over de regeldrukeffecten van wet- en regelgeving. De kernopdracht is de toetsing van voorgenomen wet- en regelgeving op regeldrukeffecten.

ATR wordt eens per vier jaar geëvalueerd. In 2020 is ATR geëvalueerd door Berenschot. Mede naar aanleiding van de positieve evaluatie is het mandaat van het college verlengd tot 1 december 2022. Berenschot heeft aanbevelingen gedaan die direct betrekking hebben op de opvolging van ATR-adviezen door departementen.

Een van deze aanbevelingen is dat er scherpere afspraken moeten komen over de wijze waarop departementen zich in de nota en memorie van toelichting verantwoorden over de opvolging van ieder van de uitgebrachte ATR-adviespunten. Een andere aanbeveling is dat opvolging van voorgaande aanbeveling ATR in staat stelt om met een beperkte inzet op structurele basis toch inzicht te krijgen in haar eigen impact.

Naast deze aanbevelingen is het ten behoeve van de discussie over de toekomst van ATR na 1 december 2022 belangrijk om beter zicht te hebben op de wijze waarop departementen in de periode 2017–2020 met de uitgebrachte ATR-adviezen zijn omgegaan en welke impact deze hebben gehad op de voorgenomen regelgeving. ATR heeft Sira Consulting daarom gevraagd om onderzoek te doen naar de opvolging van ATR-adviezen door departementen in de periode 2017 –2020. Hier rapporteren we onze bevindingen.

1.2 Onderzoeksopzet

Doelstelling

Het doel van het onderzoek is om een goed onderbouwd inzicht te krijgen in de wijze waarop departementen in de periode 2017 t/m 2020 met de uitgebrachte ATR-adviezen zijn omgegaan en welke impact deze hebben gehad op de voorgenomen regelgeving.

Om het onderzoeksdoel te realiseren werd een groot aantal uitgebrachte ATR-adviezen over voorgenomen regelgeving onderzocht. Op basis daarvan is een overzicht opgemaakt van de uitgebrachte adviespunten en de wijze waarop de betreffende departementen deze hebben verwerkt. De volgende onderzoeksvragen worden in dit rapport beantwoord:

- Hoeveel en welke adviespunten worden expliciet genoemd in de toelichting?
- Hoeveel en welke adviespunten zijn overgenomen in de toelichting?
- Hoeveel en welke adviespunten zijn expliciet niet overgenomen (met een inhoudelijke argumentatie waarom niet)?
- Hoeveel en welke adviespunten zijn niet overgenomen zonder onderbouwing?
- Welke adviespunten hebben geleid tot aanpassing van de regelgeving?
- Hoe moeten deze resultaten worden beoordeeld en geïnterpreteerd?

Werkwijze

We hebben een stapsgewijze aanpak gehanteerd. De eerste stap bestond uit het verzamelen van alle brongegevens. Voor zover beschikbaar is informatie verzameld die nodig is om ontwerpregelgeving te matchen met ATR-adviezen en definitieve regelgeving. De tweede stap bestond uit oriënterend lezen. In deze stap verzamelden we meta-data van

brondocumenten. De derde stap bestond uit begrijpend en kritisch lezen. In deze stap verzamelden we alle informatie die van belang is om antwoord te geven op de onderzoeksvragen. We baseerden ons te allen tijde op uitspraken die departementen zelf deden over het al dan niet opvolgen van de uitgebrachte ATR-adviezen in de toelichtingen bij de wetsvoorstellen. Daarbij archiveerden we alle resultaten in een aparte gegevensbank (XLS/database). De laatste stap bestond uit het systematisch analyseren van alle gegevens in deze gegevensbank. We zijn daarbij zo objectief mogelijk te werk gegaan. Dat betekent dat we geen waardeoordeel vellen over het belang van de uitgebrachte adviespunten en hier geen verschillende gewichten aan toekennen. Alle uitgebrachte adviespunten zijn gelijkgesteld en gelijkwaardig behandeld. Zo kwamen we tot een appreciatie van de overeenkomsten en verschillen in verwerking van adviespunten door de departementen en kregen we inzicht in de impact die ATR-adviezen hebben gehad op voorgenoemen wet- regelgeving. We hebben onze bevindingen vastgelegd in dit rapport.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 geven we informatie over het aantal geanalyseerde ATR-adviezen en adviespunten dat ten behoeve van dit onderzoek is opgenomen in de gegevensbank (XLS/database). In hoofdstuk 3 beantwoorden we de onderzoeksvragen op basis van diverse analyses en dwarsdoorsneden. In hoofdstuk 4 hebben we enkele aanvullende analyses opgenomen. In hoofdstuk 5 trekken we conclusies en doen we aanbevelingen.

2 Overzicht geanalyseerde adviezen

De insteek van dit onderzoek is om een zo volledig mogelijk beeld te krijgen van de uitgebrachte ATR-adviezen in de periode 2017-2020. Hieronder is de verdeling weergegeven van het uiteindelijke aantal geanalyseerde adviezen (303) ten opzichte van het totaal aantal uitgebrachte adviezen (454). De geanalyseerde adviezen vormen de basis voor de bevindingen in dit rapport. We zijn ervan overtuigd dat de gegevensverzameling voldoende robuust is en dat er 'saturatie' (verzadiging) is bereikt.

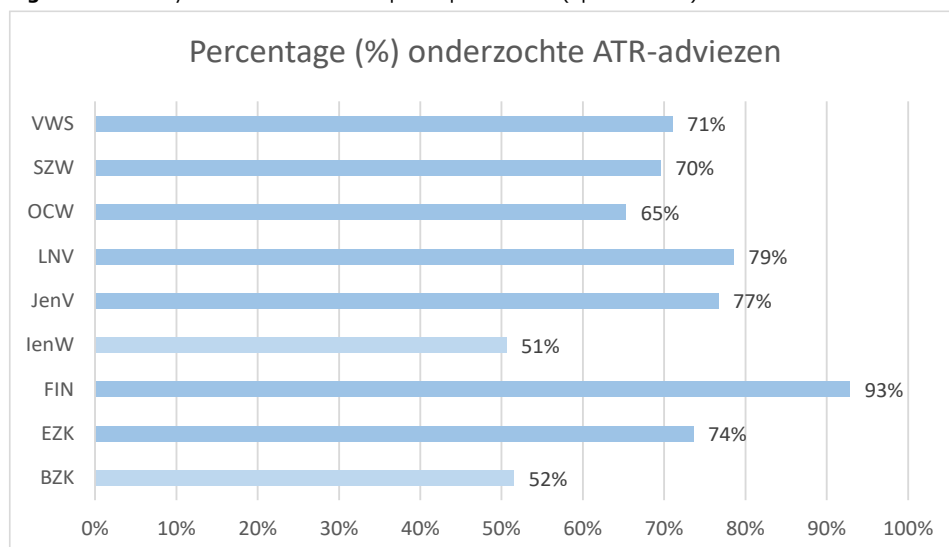
Met betrekking tot de 151 niet-geanalyseerde adviezen merken we op dat het gaat om ca. 54 adviezen waarbij de achterliggende ontwerpregelgeving (op dit moment) in de voorbereidingsfase dan wel ingetrokken is (deze adviezen vallen daarmee buiten de reikwijdte van dit onderzoek), ca. 49 adviezen die, ondanks alle inspanningen van het onderzoeksteam, online niet vindbaar/ beschikbaar/ traceerbaar blijken te zijn en ca. 48 adviezen waarbij het buitenproportioneel veel tijd kost om te reconstrueren wat er met het uitgebrachte advies is gedaan. Dit is bijvoorbeeld omdat de regelgeving is opgeknipt in verschillende tranches, zoals bij de Wet Digitale Overheid.

In totaal is ruim 89% van de uitgebrachte ATR-adviezen in de periode 2017-2020 ofwel geanalyseerd en opgenomen in de gegevensbank, ofwel is hiervan vastgesteld dat de betreffende ontwerpregelgeving nog in de voorbereidingsfase is, ingetrokken is, of online niet vindbaar/ beschikbaar/ traceerbaar is¹.

Tabel 1. Geanalyseerde ATR-adviezen ten opzichte van het totaal

BZK	EZK	FIN	IenW	JenV	LNV	OCW	SZW	VWS	TK	Totaal
66	53	42	83	30	14	49	46	69	2	454
34	39	39	42	23	11	32	32	49	2	303

Figuur 1. Geanalyseerde ATR-adviezen per departement² (op het totaal)

¹ Bijvoorbeeld omdat de titel/aanduiding van de betreffende ontwerpregelgeving is gewijzigd of omdat hyperlinks zijn gebroken.

² Naast adviezen aan de verschillende departementen heeft ATR - op verzoek - ook adviezen uitgebracht m.b.t. diverse initiatiefwetsvoorstellen ingebracht door leden van de Tweede Kamer.

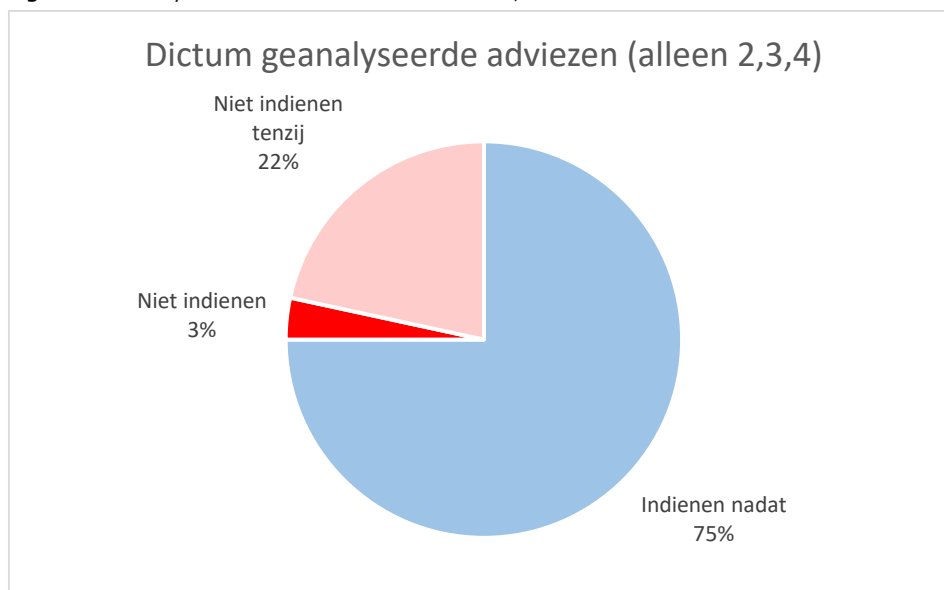
2.1 ATR-adviezen met dictum 2, 3 en 4

In tabel 2 en figuren 2 en 3 is de verdeling weergegeven van het aantal geanalyseerde adviezen met dictum 2, 3 en 4 (dit is dus exclusief dictum 1).

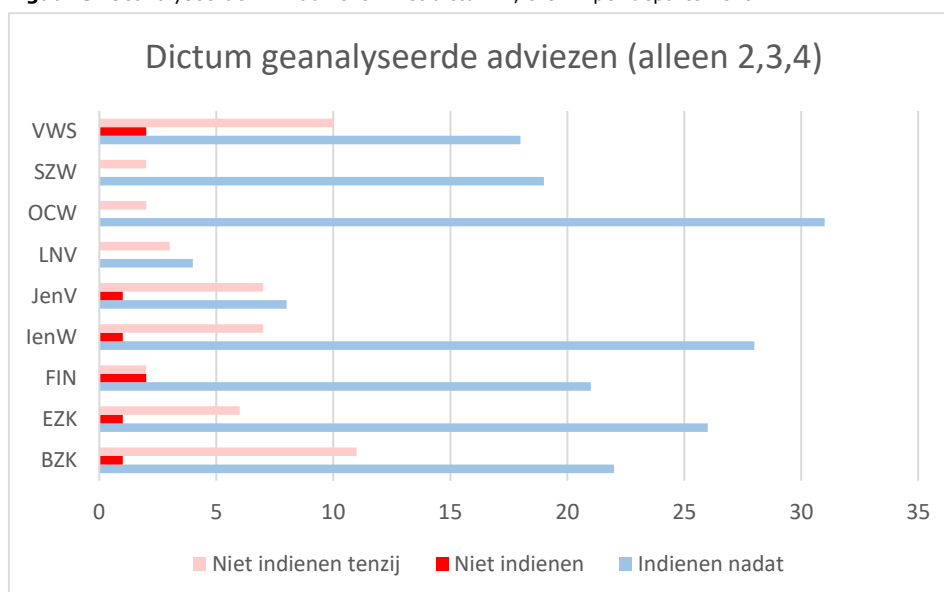
Tabel 2. Geanalyseerde ATR-adviezen met dictum 2, 3 en 4

BZK	EZK	FIN	IenW	JenV	LNV	OCW	SZW	VWS	TK	Totaal
34	33	25	36	16	7	33	21	30	1	236

Figuur 2. Geanalyseerde ATR-adviezen met dictum 2, 3 en 4

Figuur 3. Geanalyseerde ATR-adviezen met dictum 2, 3 en 4 per departement

2.2 Aantal geanalyseerde adviespunten

In tabel 3 is de verdeling weergegeven van het aantal geanalyseerde adviespunten per departement.

Tabel 3. Aantal geanalyseerde adviespunten

BZK	EZK	FIN	IenW	JenV	LNV	OCW	SZW	VWS	TK	Totaal
165	104	44	140	58	18	108	43	70	4	754

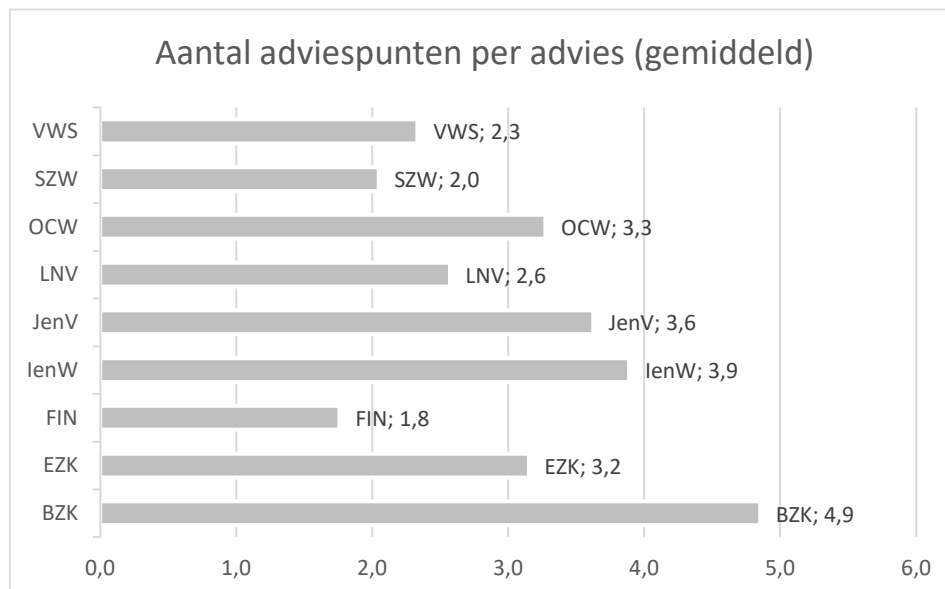
2.3 Aantal adviespunten per advies (gemiddeld)

In tabel 4 en figuur 4 is de verdeling weergegeven van het gemiddeld aantal uitgebrachte adviespunten.

Tabel 4. Gemiddeld aantal uitgebrachte adviespunten

BZK	EZK	FIN	IenW	JenV	LNV	OCW	SZW	VWS	TK	Totaal
4,9	3,2	1,8	3,9	3,6	2,6	3,3	2,0	2,3	4,0	3,2

Figuur 4. Gemiddeld aantal adviespunten per departement

We constateren dat het ministerie van BZK het hoogste gemiddelde heeft en het ministerie van FIN het laagste gemiddelde. We zullen in het volgende hoofdstuk zien dat er vaker, ook meer substantiële, verschillen optreden tussen de departementen.

3 Beantwoording onderzoeksvragen

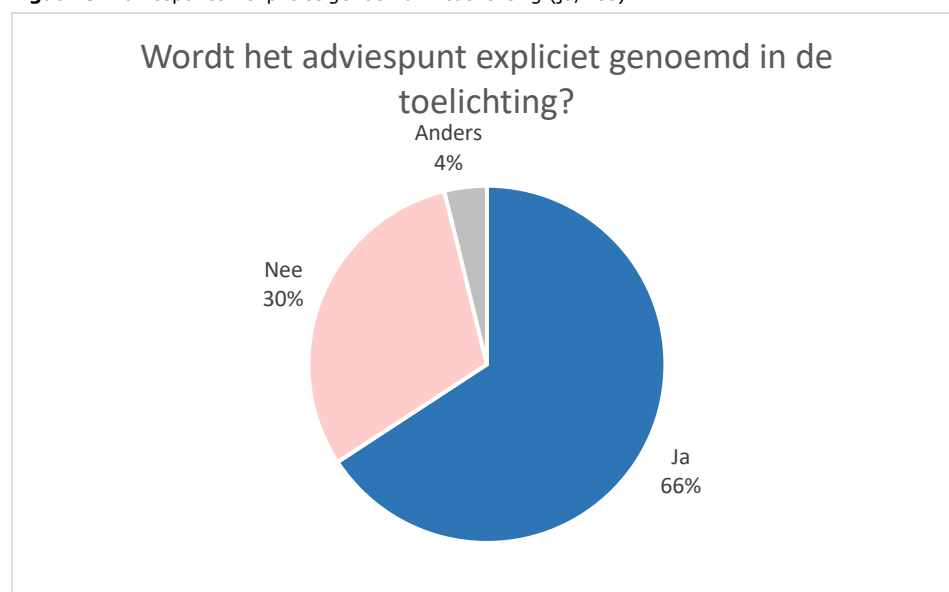
3.1 Wordt het adviespunt expliciet benoemd in de toelichting?

In tabel 5 is de verdeling weergegeven van het aantal geanalyseerde adviespunten per departement (wit), het aantal keer dat adviespunten expliciet werden genoemd in de toelichting bij het wetsvoorstel (blauw), het aantal keer dat adviespunten niet expliciet werden genoemd in de toelichting (rood) en de restcategorie "anders" (grijs).

Tabel 5. Aantal adviespunten dat expliciet wel (blauw) en niet (rood) werd genoemd

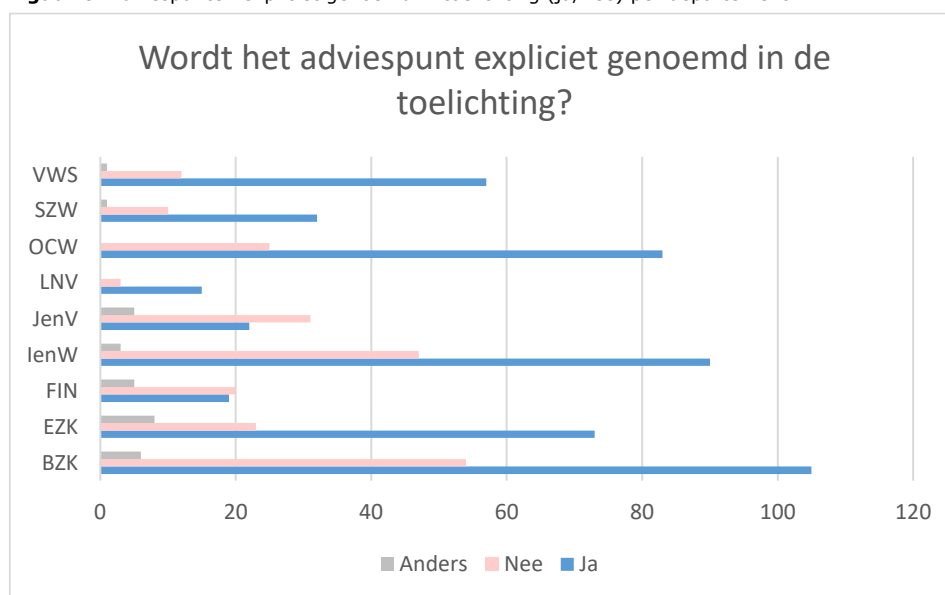
BZK	EZK	FIN	IenW	JenV	LNV	OCW	SZW	VWS	TK	Totaal
165	104	44	140	58	18	108	43	70	4	754
105	73	19	90	22	15	83	32	57	0	496
54	23	20	47	31	3	25	10	12	4	229
6	8	5	3	5	0	0	1	1	0	29

Figuur 5. Adviespunten expliciet genoemd in toelichting (ja/nee)

We constateren dat 66% van de uitgebrachte adviespunten expliciet door de departementen worden genoemd in de toelichting bij ontwerpregelgeving. Voor 30% van de adviespunten geldt dat deze niet expliciet door de departementen worden genoemd. Kortom, uit het onderzoek blijkt dat twee derde van de uitgebrachte ATR-adviezen expliciet worden genoemd in toelichting.

Figuur 6. Adviespunten expliciet genoemd in toelichting (ja/nee) per departement

3.1.1 Praktijkvoorbeelden waarin uitgebrachte adviespunten expliciet worden genoemd in de toelichting bij de ontwerpregelgeving

- ATR0130- Wijziging Besluit Zeevarenden: *"Het college adviseert nut en noodzaak van het certificaat basisveiligheid voor vissers nader inhoudelijk te motiveren in de toelichting bij het voorstel."*

In de Nota van Toelichting staat: *"Het ATR adviseert wel de inhoudelijke redenen voor de verplichting voor alle vissers om te beschikken over het certificaat basisveiligheid voor en de bijdrage die het behalen van dit certificaat levert aan de bevordering van veiligheid nader te motiveren in de toelichting."*

- ATR0127- Verlagen collegegeld 2018-2019: *"Het college adviseert om in de memorie van toelichting concreet te vermelden in welke mate de maatregel naar verwachting de toegankelijkheid van het hoger onderwijs zal verbeteren en het lerarentekort zal terugdringen."*

In de Memorie van Toelichting staat: Het wetsvoorstel en het ontwerpbesluit zijn voorgelegd voor toetsing op regeldruk aan (...) ATR. De ATR heeft vier adviezen gegeven. Het eerste advies is om in de memorie van toelichting concreet te vermelden in welke mate de maatregel naar verwachting de toegankelijkheid van het hoger onderwijs zal verbeteren en het lerarentekort zal terugdringen.

ATR0076 – Wijziging Woningwet i.v.m. grondslag certificering werkzaamheden aan gasverbrandingsinstallaties: *"Het college adviseert bij de verplicht koolmonoxidemelder als overwogen alternatieve maatregel de kosten en baten kwantitatief uit te werken en hierbij aanvullend te motiveren waarom niet voor deze alternatieve maatregel is gekozen"*.

In de Memorie van Toelichting staat: Met betrekking tot het advies van het college om met behulp van kosten en baten aanvullend te motiveren waarom niet gekozen is voor de beperktere maatregel tot verplichting van koolmonoxidemelders, wordt opgemerkt dat naar aanleiding van de aangenomen motie van de leden Krol, Beckerman en Kroger van 5 april 2018 nader onderzoek zal worden uitgevoerd naar het verplicht stellen van koolmonoxidemelders bij nieuwbouw en renovatie van woningen. Daarbij zal ook worden gekeken naar de lasten die een dergelijke verplichting met zich zou meebrengen.

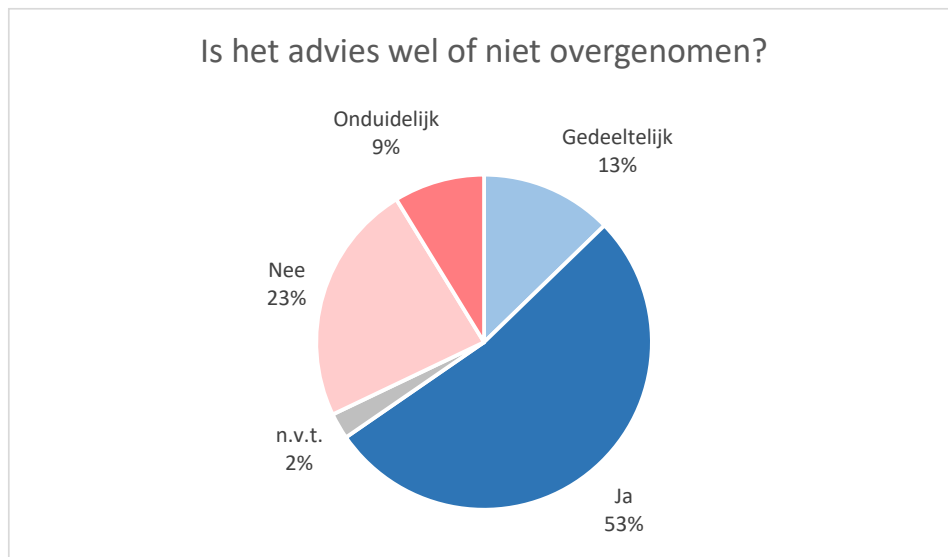
3.2 Is het adviespunt wel of niet overgenomen?

In tabel 6 is de verdeling weergegeven van het aantal geanalyseerde adviespunten per departement (wit), het aantal keer dat adviespunten zonder meer zijn overgenomen (donkerblauw), het aantal keren dat adviespunten gedeeltelijk (d.w.z. bepaalde onderdelen uit het adviespunt wel en andere niet) zijn overgenomen (lichtblauw), het aantal keer dat adviespunten niet zijn overgenomen (lichtrood), het aantal keren dat het onduidelijk is of adviespunten zijn overgenomen³, maar vermoedelijk niet (donkerrood) en het aantal keren dat het wel of niet overnemen van adviespunten n.v.t. is (grijs).

Tabel 6. Aantal adviespunten dat wel (blauw), niet (lichtrood), onduidelijk maar vermoedelijk niet (donkerrood), gedeeltelijk (lichtblauw) zijn overgenomen, alsook n.v.t. (grijs)

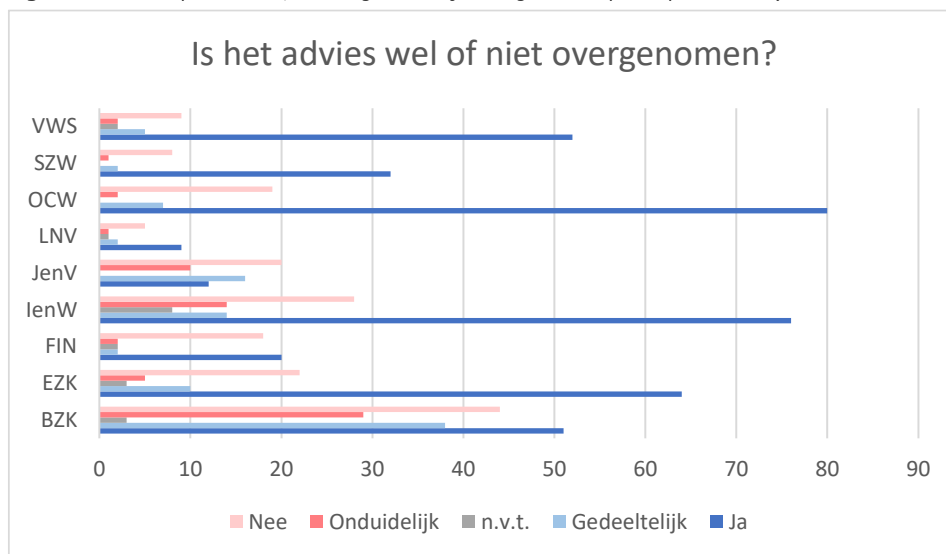
BZK	EZK	FIN	IenW	JenV	LNV	OCW	SZW	VWS	TK	Totaal
165	104	44	140	58	18	108	43	70	4	754
51	64	20	76	12	9	80	32	52	1	397
38	10	2	14	16	2	7	2	5	0	96
29	5	2	14	10	1	2	1	2	0	66
44	22	18	28	20	5	19	8	9	3	176
3	3	2	8	0	1	0	0	2	0	19

Figuur 7. Adviespunten wel, niet of gedeeltelijk overgenomen per departement

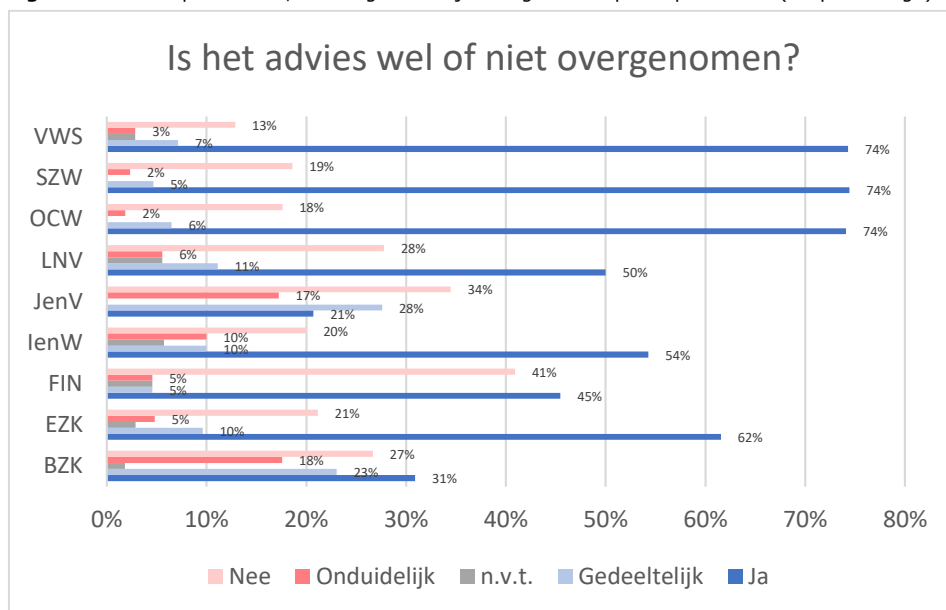

³ Dat is opmerkelijk, want de meeste adviespunten komen duidelijk aan de orde in de toelichting.

Figuur 8a. Adviespunten wel, niet of gedeeltelijk overgenomen per departement (absolute aantallen)

Figuur 8b. Adviespunten wel, niet of gedeeltelijk overgenomen per departement (als percentage)

We constateren (figuur 7) dat 53% van de uitgebrachte adviespunten zonder meer door de departementen worden opgevolgd. Voor 13% van de adviespunten geldt dat het betreffende departement een inspanning levert om tegemoet te komen aan het uitgebrachte advies van ATR (maar omwille van politieke, bestuurlijke, administratieve of andere beperkingen kan het hier niet volledig aan voldoen). In 23% van de gevallen wordt het adviespunt, gemotiveerd met argumenten, niet opgevolgd. In 9% van de gevallen is het onduidelijk of het adviespunt wordt opgevolgd, maar vermoedelijk niet.

Kortom, uit het onderzoek blijkt dat **twee derde** van de uitgebrachte ATR-adviezen worden opgevolgd. We zijn, gelet op deze resultaten, van oordeel dat de ATR-adviezen serieus worden meegenomen in (de opzet en toelichting van) voorgenomen wetgeving. Door (het opvolgen van) de uitgebrachte ATR-adviezen ontstaat meer transparantie over de gevolgen van voorgenomen wetgeving, aangezien gevolgen beter in beeld worden gebracht. Dit verbetert de kwaliteit van besluitvorming. Na een geïnformeerd, plenair debat wordt er over het wetsvoorstel gestemd in de Tweede en vervolgens de Eerste Kamer.

Verder valt op dat departementen verschillend omgaan met uitgebrachte ATR-adviezen. Deze verschillen uiten zich in de mate waarin departementen de uitgebrachte ATR-adviezen expliciet benoemen in de toelichting bij het wetsvoorstel, in de mate waarin departementen de uitgebrachte ATR-adviezen opvolgen, en – zoals we zullen zien – in de mate waarin departementen de beslissing om een adviespunt niet over te nemen motiveren en onderbouwen met argumenten.

3.2.1 **Praktijkvoorbeelden waarin een adviespunt is overgenomen**

- ATR0234- MR wijziging URM n.a.v. derogatiebeschikking 2018-2019: *“Het college adviseert de procedures met betrekking tot de derogatie zo lastenluw mogelijk in te richten en daartoe zoveel mogelijk gegevens opnieuw te gebruiken en de uitvraag bij derogatiebedrijven in het bijzonder te richten op wijzigingen ten opzichte van reeds eerder verstrekte gegevens.”*

In de Nota van Toelichting staat: *“Aan deze aanbeveling is invulling gegeven doordat bij de vergunningaanvraag gebruikt wordt gemaakt van voor-ingevulde aanvraag-modules waarop de aanvrager een controle uitvoert en door middel van een vinkje verklaart zich aan alle voorwaarden te houden zoals in voetnoot 4 van het ATR-advies is toegelicht.”*

- ATR0277- Verduidelijking burgerschapsopdracht in funderend onderwijs. *“Het college adviseert om op handelings-/uitvoeringsniveau inzichtelijk te maken wat de verplichtingen en inspanningen voor de scholen behelzen.”*

In de Nota van Toelichting staat: *“De inspanning die scholen zullen moeten leveren om te voldoen aan de bijgestelde wettelijke vereisten verschilt van school tot school. De wijze waarop scholen voor primair, speciaal en voortgezet onderwijs invulling hebben gegeven aan de huidige burgerschapsopdracht is namelijk zeer divers, blijkt uit onderzoek door de inspectie. Voor sommige scholen kan de verduidelijking van de opdracht bestaan uit het actualiseren van beschikbare teksten. Er zijn ook scholen die zullen moeten werken aan het aanscherpen van de eigen visie op burgerschap en het uitwerken daarvan in voldragen teksten. De tijd die scholen hieraan zullen besteden hangt af van het vertrekpunt en de school specifieke invulling van het burgerschapsonderwijs.”*

- ATR0818 – Wet kwaliteit incassodienstverlening: *“Het college adviseert om in de regeldrukparagraaf ook een indicatie op te nemen van de regeldrukgevolgen van het toezicht.”*

In de Memorie van Toelichting staat: *“Hoofdstuk 6 van de memorie van toelichting is daarop – na afstemming met de ATR – aangevuld.”*

3.2.2 **Praktijkvoorbeelden waarin een adviespunt gedeeltelijk is overgenomen**

- ATR0583- Wet implementatie EU-richtlijn meldingsplichtige grensoverschrijdende constructies: *“Het college adviseert om intermediairs te ondersteunen bij de verplichte beoordeling door de kenmerken van niet meldingsplichtige constructies te expliciteren.”*

In de Nota van Toelichting staat: *“Met betrekking tot dit adviespunt is het relevant om op te merken dat een leidraad zal worden opgesteld waarin nadere inkleding wordt gegeven aan de verplichtingen die volgen uit Richtlijn (EU) 2018/822. In de leidraad zal onder andere – ter illustratie – ten aanzien van een aantal concrete constructies worden aangegeven of zij wel of juist niet aan (een van) de wezenskenmerken voldoen, teneinde intermediairs en relevante belastingplichtigen, waar mogelijk, te ontlasten.”*

We hebben beoordeeld dat het advies gedeeltelijk is overgenomen omdat de leidraad wel meer duiding geeft aan niet meldingsplichtige constructies. Echter is het advies niet helemaal overgenomen omdat (ter illustratie) alleen de kenmerken van een aantal concrete constructies geëxpliciteerd worden in de leidraad.

- ATR1115- Vereenvoudiging van de bestuurlijke inrichting van het stelsel voor beroepsonderwijs door omvorming van het aoc tot verticale scholengemeenschap en een andere invulling van bevoegd gezag (Wet bestuurlijke harmonisatie beroepsonderwijs): *"Het college adviseert de gevolgen voor de regeldruk volledig in beeld te brengen en te berekenen, conform de Rijksbreed geldende systematiek."*

In het advies van ATR wordt opgesomd welke regeldrukaspecten nog nader in beeld moeten worden gebracht. Het gaat hierbij om vijf punten. Eén van de vijf punten is niet verwerkt in de MvT, namelijk: de regeldrukkosten voor de kennisname (door burgers, bedrijven en professionals) van de nieuwe wet- en regelgeving. De overige vier punten zijn wel verwerkt in de regeldrukparagraaf.

We hebben beoordeeld dat het advies gedeeltelijk is overgenomen omdat niet alle punten behorend tot het advies zijn verwerkt in de MvT.

- ATR0312 – Wet elektronische publicatie algemene bekendmakingen en mededelingen: *"Het college adviseert de effecten van de wet na inwerkingtreding te monitoren en uiterlijk binnen 2 jaar na inwerkingtreding de voortgang van de implementatie en de effecten te evalueren, met als doel om te bepalen of (...) de beoogde doelen zijn gerealiseerd en om op basis daarvan te besluiten of aanpassing noodzakelijk is."*

In de Memorie van Toelichting staat: *"Het voorstel van de ATR om in wetsvoorstel een evaluatiebepaling op te nemen is niet overgenomen; het publicatieproces en de attentering zullen doorlopend worden gemonitord."*

We hebben beoordeeld dat het advies gedeeltelijk is overgenomen, omdat niet alle punten behorend tot het advies zijn verwerkt in de MvT.

3.2.3 **Praktijkvoorbeelden adviespunt onduidelijk en vermoedelijk niet overgenomen**

- ATR0151- Wet ruimte voor duurzaamheidsinitiatieven
Dit advies bevat 11 adviespunten. Er lijkt in de Memorie van Toelichting één adviespunt genegeerd te worden. Op dit adviespunt na, worden namelijk alle adviespunten opgevolgd óf er wordt onderbouwd waarom het adviespunt niet is opgevolgd.
- ATR0074- Besluit experiment kwalificatiestructuur: meer ruimte voor de regio.
Dit advies bevat vier adviespunten. Er lijkt in de Toelichting één adviespunt genegeerd te worden. Op dit adviespunt na, worden namelijk alle adviespunten benoemd en opgevolgd.
- ATR-0497 – Bedenktijd voor beursvennootschappen
Dit advies bevat vijf adviespunten. In de Memorie van Toelichting lijkt één adviespunt genegeerd te worden. Bij de overige vier adviespunten is met een tekstfragment aangetoond dat het advies is opgevolgd dan wel dat het advies niet is opgevolgd.

3.2.4 **Voorbeeld van "n.v.t." bij de vraag of advies wel of niet is overgenomen**

- ATR0023- Wijziging Regeling Bodemkwaliteit (2017): *"Het college adviseert u bij de voorbereiding van toekomstige (periodieke) herzieningen van de Regeling, in samenwerking met stakeholders, expliciet aandacht te besteden aan de mogelijkheden van minder belastende alternatieven. Hierbij kan de mogelijkheid worden betrokken van het niet langer dwingend verwijzen naar verschillende normdocumenten.*

Omdat dit adviespunt de voorbereiding *van toekomstige herzieningen* betreft, kunnen we op basis van de Nota van Toelichting niet beoordelen of dit adviespunt is overgenomen. In dit soort gevallen hebben wij n.v.t. ingevuld.

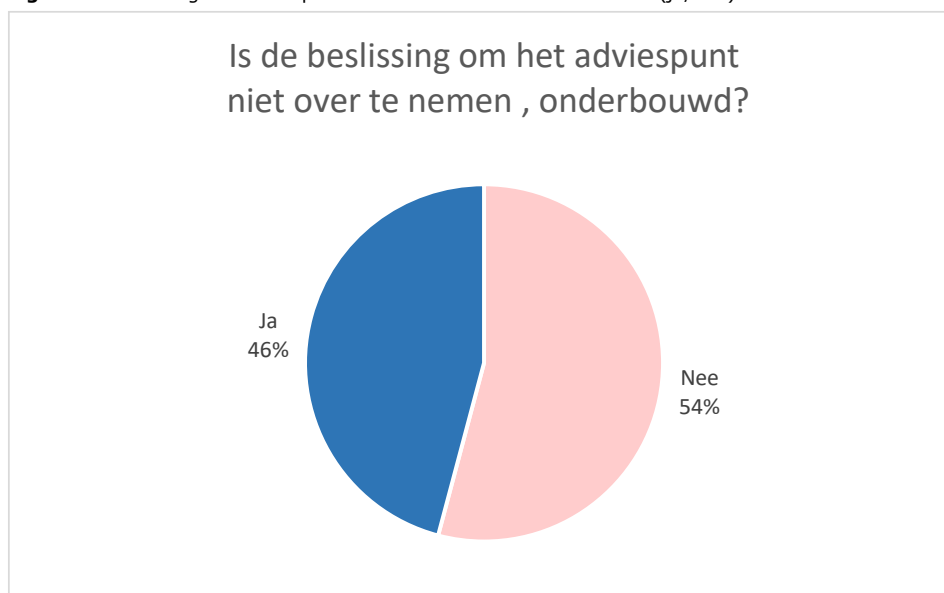
3.3 Is de beslissing om het adviespunt niet over te nemen onderbouwd?

In tabel 7 is de verdeling weergegeven van het aantal keer dat de beslissing om adviespunten niet over te nemen met argumenten is onderbouwd (blauw), en het aantal keer dat adviespunten niet zijn overgenomen en verder ook geen poging is gedaan om dit te onderbouwen (rood).

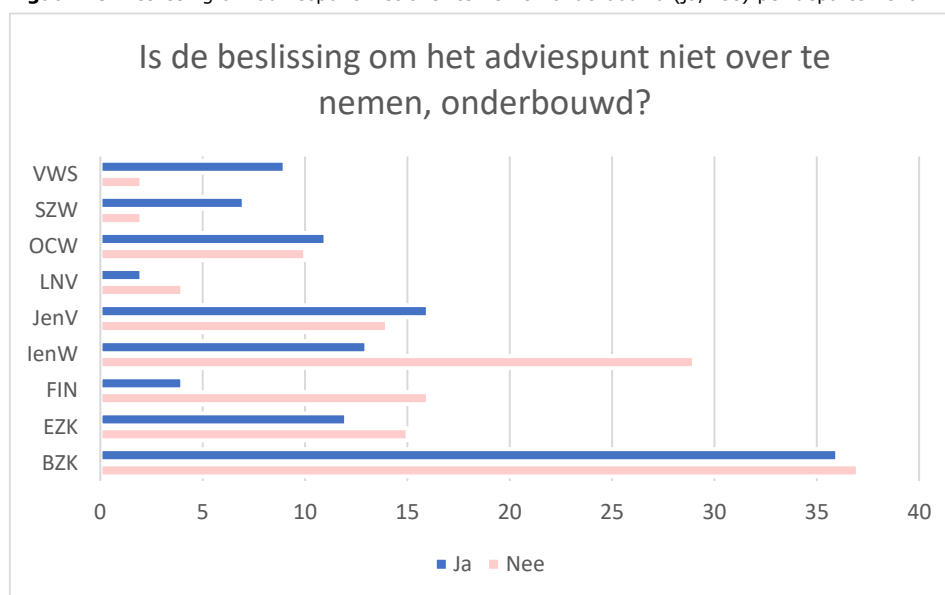
Tabel 7. Aantal adviespunten dat niet is overgenomen maar waarbij wel een poging is gedaan om dit te onderbouwen/motiveren (blauw), en aantal adviespunten dat niet is overgenomen en waarbij geen poging is gedaan om deze beslissing te onderbouwen/motiveren/beargumenteren (rood).

BZK	EZK	FIN	IenW	JenV	LNV	OCW	SZW	VWS	TK	Totaal
27	9	4	11	10	2	18	5	4	1	91
32	10	5	25	13	4	8	2	2	2	103

Figuur 9. Beslissing om adviespunt niet over te nemen onderbouwd (ja/nee)

Figuur 10. Beslissing om adviespunt niet over te nemen onderbouwd (ja/nee) per departement

We constateren dat beslissingen om adviespunten niet over te nemen slechts in 46% van de gevallen worden gemotiveerd. In 54% van de gevallen ontbreekt een inhoudelijke motivatie en argumentatie. Daarnaast zijn er verschillen in de mate waarin departementen de beslissing een adviespunt niet over te nemen motiveren in de toelichting.

3.3.1 **Praktijkvoorbeelden waarin de beslissing om advies niet over te nemen, wel onderbouwd is**

- ATR0168 – Wet stoprijbewijs: Het college adviseert om niet alleen de mogelijkheid te creëren om online melding te doen van vermissing, maar ook om de bepaling te handhaven dat aangifte van vermissing van het rijbewijs leidt tot ongeldigheid van het rijbewijs.

In de memorie van toelichting is de beslissing om het advies niet over te nemen als volgt onderbouwd: *“De tweede aanbeveling is niet overgenomen. In de afgelopen jaren is gebleken van een afnemende bereidheid bij de politie om in geval van diefstal of vermissing een proces-verbaal op te maken. Daarom is die eis in de praktijk al vervangen door een melding, die de betrokken rijbewijshouder zelf kan doen. Deze is daarvoor niet meer afhankelijk van de vraag of de politie wel of niet een proces-verbaal wil opmaken. Voor de eenduidigheid is ervoor gekozen om de ongeldigheid van rechtswege alleen te koppelen aan de melding, ongeacht of wel of niet een proces-verbaal is opgemaakt.”*

- ATR0191 – Wet gelijke kans op doorstroom vmbo-havo. *“Het college adviseert om een beeld te geven van de regeldrukgevolgen van alle nu reeds bekende verplichtingen die met of via deze wijziging worden gerealiseerd. Dit omvat ook gevolgen voor de regeldruk waarvan nu al zeker is dat deze in de AMvB terecht komen.”*

Het advies van de ATR om de eventuele regeldrukgevolgen voor scholen die voortvloeien uit het programma Sterk beroepsonderwijs en Curriculum.nu ook te berekenen en op te nemen in dit wetsvoorstel is niet opgevolgd. Deze programma's zijn nog volop in ontwikkeling waardoor er op dit moment nog geen concrete regeldrukgevolgen hieruit voortvloeien. Wanneer wetgeving op deze terreinen tot stand zal komen, worden bij die betreffende wetgevingsvoorstellen de regeldrukgevolgen in beeld gebracht. Dit geldt ook voor het advies van de ATR om de regeldrukgevolgen van de bij AMvB nader te stellen voorwaarde(n) in dit wetsvoorstel op te nemen. Op

dit moment kunnen deze gevolgen echter nog niet volledig worden overzien. Daarom is ervoor gekozen om deze regeldrukgevolgen te presenteren in de toelichting bij die AMvB.

- ATR0847 – Wet regulering sekswerk: *“Het college adviseert om de effectiviteit van het wetsvoorstel te onderbouwen door eerst in een pilot ervaring op te doen met de mate waarin prostituees een vergunning gaan aanvragen en gebruik gaan maken van de toegang tot zorg.”*

In de Memorie van Toelichting is de beslissing om het advies niet over te nemen als volgt onderbouwd: *“Het kabinet weegt het belang van de totstandkoming van de wet om misstanden te voorkomen, te signaleren en tegen te gaan, zwaarder dan het eerst opdoen van ervaring door middel van een pilot. Het uitvoeren van een pilot in een deel van Nederland is bovendien zeer complex mede omdat de prostitutievergunning landelijk geldig is.”*

3.4 Welke adviespunten zijn wel/niet overgenomen?

Hierboven hebben we het gehad over *hoeveel* uitgebrachte adviespunten zijn benoemd, overgenomen of gemotiveerd. Hieronder laten we zien *welke* adviespunten zijn overgenomen en hebben geleid tot een inhoudelijke aanpassing van de regelgeving.

Aangezien de uitgebrachte adviespunten in de regel specifiek zijn m.b.t. het wetsvoorstel, hebben we de adviespunten geassocieerd (onderverdeeld in categorieën). We houden daarbij de volgende classificatie aan.

Aard van het uitgebrachte adviespunt:

1. INHOUD (het adviespunt is gericht op wat er in het wetsvoorstel staat over bijvoorbeeld de doelgroep, de eisen, de reikwijdte, de geldigheidsduur, e.d.);
2. PROCES (het adviespunt is gericht op wat er wordt voorgesteld over bijvoorbeeld de rollen, de stappen, de fasen, de timing, e.d.);
3. IMPACT (het adviespunt is gericht op het verkrijgen van meer inzicht in de impact van het wetsvoorstel, bijvoorbeeld door middel van een MKB-toets, het uitvoeren van een regeldrukberkening, e.d.)^[1];
4. MOTIVERING (het adviespunt is gericht op het beter uitwerken van de argumenten voor en tegen het wetsvoorstel, de nut en noodzaak ervan, e.d.)^[2];
5. INFORMATIEVOORZIENING (het adviespunt is gericht op de manier waarop het departement burgers, bedrijven en professionals van informatie voorziet, bijvoorbeeld vragen om voorbeelden, het organiseren van het informatieaanbod, e.d.);
6. RELATIE (het adviespunt is gericht op de manier waarop het departement omgaat met verschillende belangen, bijvoorbeeld consulteren, inspraak regelen, e.d.);
7. SYSTEMEN (het adviespunt is gericht op de technische implementatie en de problemen die daarbij kunnen optreden, bijvoorbeeld op het gebied van ICT);
8. GOVERNANCE (het adviespunt is gericht op de formele verhoudingen tussen partijen, bijvoorbeeld bestuur, verantwoordelijkheid, aansprakelijkheid, e.d.);
9. HELDERHEID (het adviespunt is gericht op verduidelijking en in focus brengen).

In tabel 8 is de verdeling weergegeven van het aantal adviespunten per classificatie (wit) dat is overgenomen, het aantal keer dat adviespunten per classificatie zonder meer zijn overgenomen (donkerblauw), het aantal keren dat adviespunten per classificatie gedeeltelijk (d.w.z. bepaalde onderdelen uit het adviespunt wel en andere niet) zijn overgenomen (lichtblauw), het aantal keer dat adviespunten per classificatie niet zijn overgenomen

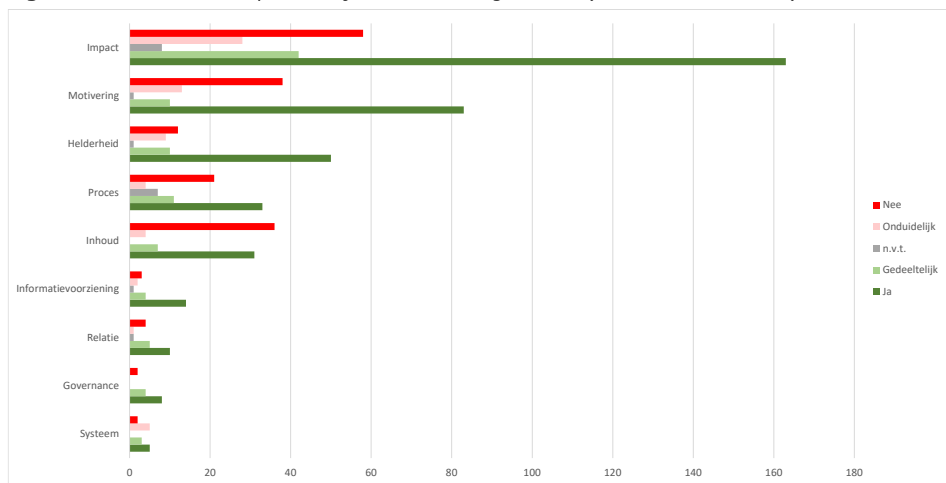
(lichtrood), het aantal keren dat het onduidelijk is of adviespunten per classificatie zijn overgenomen, maar vermoedelijk niet (donkerrood) en het aantal keren dat het wel of niet overnemen van adviespunten per classificatie n.v.t. is (grijs).

Tabel 8. Aantal adviespunten per classificatie dat wel (blauw), niet (lichtrood), onduidelijk maar vermoedelijk niet (donkerrood), gedeeltelijk (lichtblauw) zijn overgenomen alsook n.v.t. (grijs)

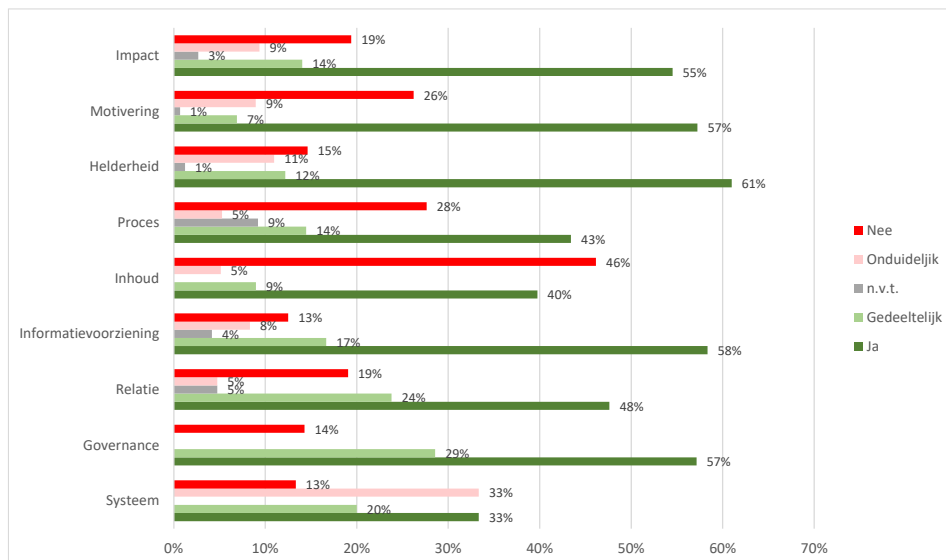
Classificatie Opvolging	Gedeeltelijk	Ja	n.v.t.	Nee	Onduidelijk	Totaal
Systeem	3	5	0	2	5	15
Governance	4	8	0	2	0	14
Relatie	5	10	1	4	1	21
Informatievoorziening	4	14	1	3	2	24
Inhoud	7	31	0	36	4	78
Proces	11	33	7	21	4	76
Helderheid	10	50	1	12	9	82
Motivering	10	83	1	38	13	145
Impact	42	163	8	58	28	299
	96	397	19	176	66	754

In figuur 11 is de verdeling weergegeven van het aantal keer dat bepaalde classificaties van adviespunten zonder meer zijn overgenomen (groen), het aantal keren dat bepaalde classificaties van adviespunten gedeeltelijk (d.w.z. bepaalde onderdelen uit het adviespunt wel en andere niet) zijn overgenomen (lichtgroen), het aantal keer dat bepaalde classificaties van adviespunten niet zijn overgenomen (donkerrood), het aantal keren dat het onduidelijk is of bepaalde classificaties van adviespunten zijn overgenomen, maar vermoedelijk niet (lichtrood) en het aantal keren dat het wel of niet overnemen van bepaalde classificaties van adviespunten niet van toepassing is (grijs).

Figuur 11a. Welke adviespunten zijn wel/niet overgenomen (in absolute aantallen)?

Figuur 11b. Welke adviespunten zijn wel/niet overgenomen (als percentage)?

We zien dat uitgebrachte adviespunten m.b.t. Impact, Helderheid, Informatievoorziening, Relatie en Governance doorgaans vaker worden opgevolgd (voor wat betreft Systemen blijft dat vaker onduidelijk). Bij uitgebrachte adviespunten m.b.t. Inhoud valt op dat deze minder vaak worden opgevolgd. We lichten de reden hiervoor toe in hoofdstuk 4.3.

4 Aanvullende analyses

4.1 Overzicht per toetsvraag in toetsingskader

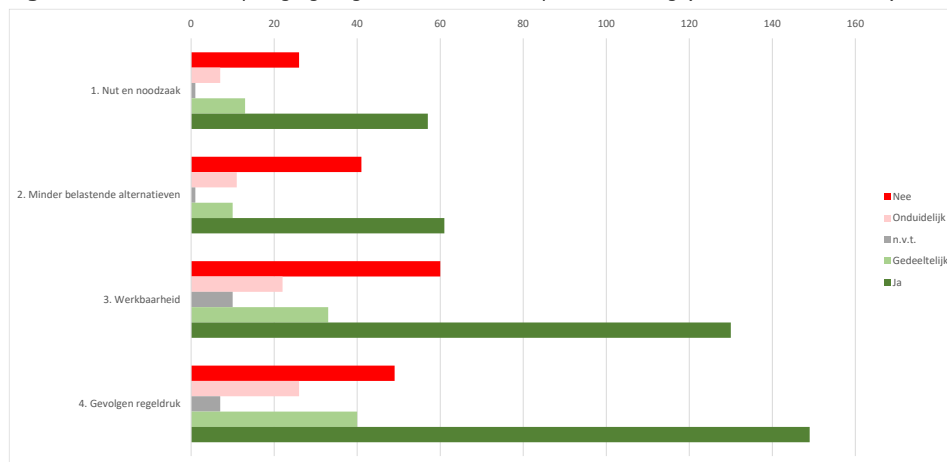
Bij de toetsing van ontwerpwetgeving gebruiken de behandelaars van ATR een [toetsingskader](#) dat altijd de volgende vier vragen bevat:

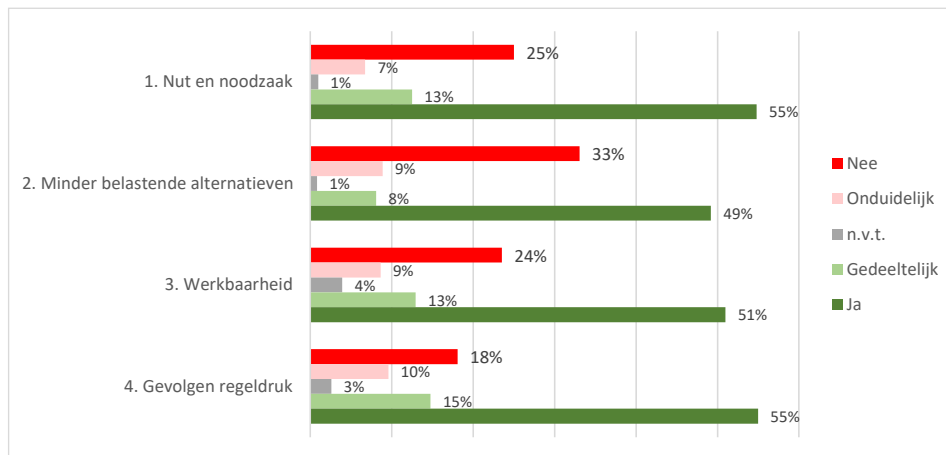
1. Nut en noodzaak: is er een taak voor de overheid en is wetgeving het meest aangewezen instrument?
2. Zijn er minder belastende alternatieven mogelijk?
3. Is gekozen voor een uitvoeringswijze die werkbaar is voor de doelgroepen die de wetgeving moeten naleven?
4. Zijn de gevolgen voor de regeldruk volledig en juist in beeld gebracht?

Het advies van ATR is altijd gestructureerd langs deze vier vragen.

In figuur 12 is de verdeling weergegeven van het aantal keer dat adviespunten behorend bij bepaalde toetsvragen in het toetsingskader zonder meer zijn overgenomen (groen), het aantal keren dat adviespunten gedeeltelijk (d.w.z. bepaalde onderdelen uit het adviespunt wel en andere niet) zijn overgenomen (lichtgroen), het aantal keer dat adviespunten niet zijn overgenomen (donkerrood), het aantal keren dat het onduidelijk is of adviespunten behorend bij bepaalde toetsvragen in het toetsingskader zijn overgenomen, maar vermoedelijk niet (lichtrood) en het aantal keren dat het wel of niet overnemen van adviespunten niet van toepassing is (grijs).

Figuur 12a. Overzicht opvolging uitgebrachte adviezen per toetsvraag (in absolute aantallen)

Figuur 12b. Overzicht opvolging uitgebrachte adviezen per toetsvraag (als percentage)

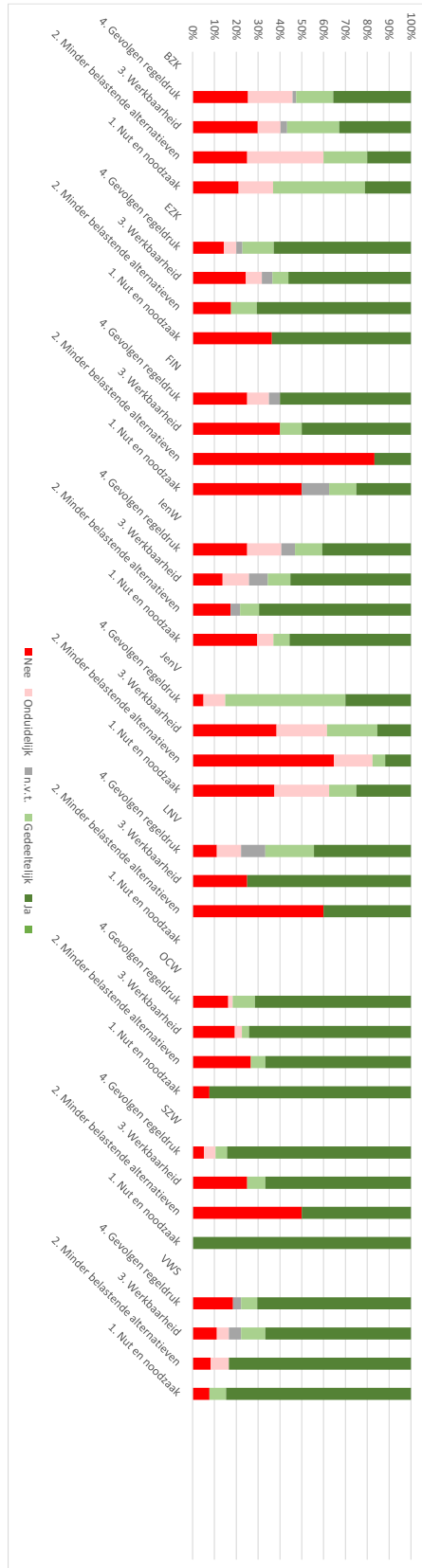
We constateren dat uitgebrachte ATR-adviezen met betrekking tot nut en noodzaak (68%), werkbaarheid (64%) en regelddrukgevolgen (70%) vaker worden overgenomen dan adviezen met betrekking tot minder belastende alternatieven (57%).

4.2 Overzicht per departement

In figuur 13 op de volgende pagina is de verdeling weergegeven van het aantal keer dat adviespunten (ingedeeld naar toetsvraag) door departementen zonder meer zijn overgenomen (donkergroen), het aantal keren dat adviespunten (ingedeeld naar toetsvraag) gedeeltelijk (d.w.z. bepaalde onderdelen uit het adviespunt wel en andere niet) zijn overgenomen (lichtgroen), het aantal keer dat adviespunten (ingedeeld naar toetsvraag) niet zijn overgenomen (donkerrood), het aantal keren dat het onduidelijk is of adviespunten (ingedeeld naar toetsvraag) zijn overgenomen, maar vermoedelijk niet (lichtrood) en het aantal keren dat het wel of niet overnemen n.v.t. is (grijs).

We constateren dat de ministeries van JenV en FIN de uitgebrachte ATR-adviezen minder vaak overnemen dan andere departementen. De ministeries VWS, SZW en OCW lijken op elkaar. De meeste en de meest opgevolgde adviespunten vallen onder "4. Gevolgen regeldruk". Bij de ministeries van BZK, EZK en IenW vallen de meeste adviespunten en de meest opgevolgde adviespunten juist onder "3. Werkbaarheid". Het ministerie van JenV heeft veel adviespunten over "2. Minder belastende alternatieven". Het ministerie van LNV heeft veel adviespunten over "1. Nut en noodzaak".

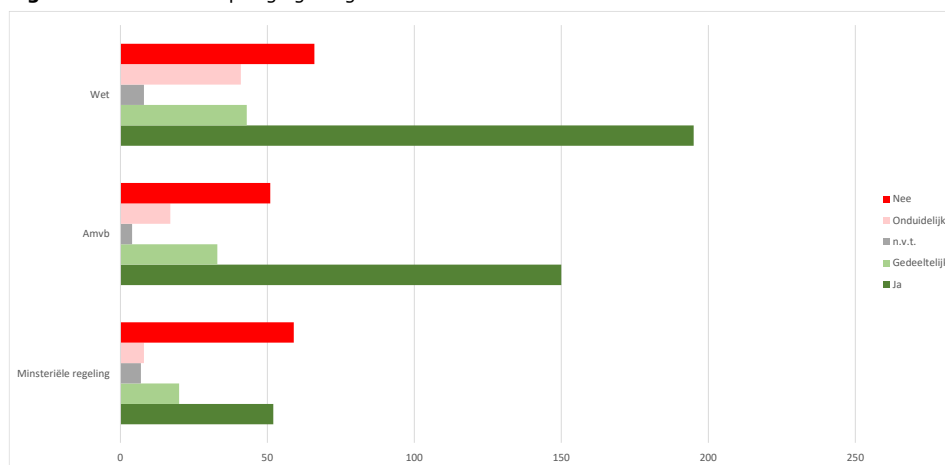
Figuur 13. Overzicht per departement overgenomen adviezen per toetsvraag (als percentage)

4.3 Overzicht op regelgevingsniveau

In figuur 14 is de verdeling weergegeven van het aantal keer dat adviespunten op een bepaald regelgevingsniveau (we onderscheiden drie niveaus: Wet, AMvB en ministeriële regeling) zonder meer zijn overgenomen (donkergroen), het aantal keren dat adviespunten op een regelgevingsniveau gedeeltelijk (d.w.z. bepaalde onderdelen uit het adviespunt wel en andere niet) zijn overgenomen (lichtgroen), het aantal keer dat adviespunten op een regelgevingsniveau niet zijn overgenomen (donkerrood), het aantal keren dat het onduidelijk is of adviespunten zijn overgenomen, maar vermoedelijk niet (lichtrood) en het aantal keren dat het wel of niet overnemen van adviespunten op een regelgevingsniveau niet van toepassing is (grijs).

Figuur 14. Overzicht op regelgevingsniveau

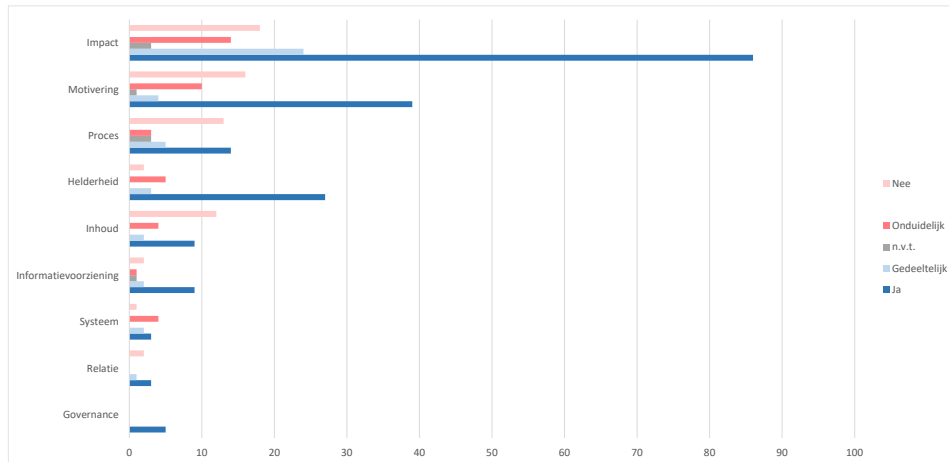
We constateren dat adviespunten (relatief) minder vaak worden overgenomen wanneer het om ministeriële regelingen gaat. Daarom voeren we in 4.3.1 een nadere analyse uit om erachter te komen waarom dat is en welke adviespunten niet worden overgenomen.

4.3.1 Welke adviespunten zijn wel/niet overgenomen op regelgevingsniveau?

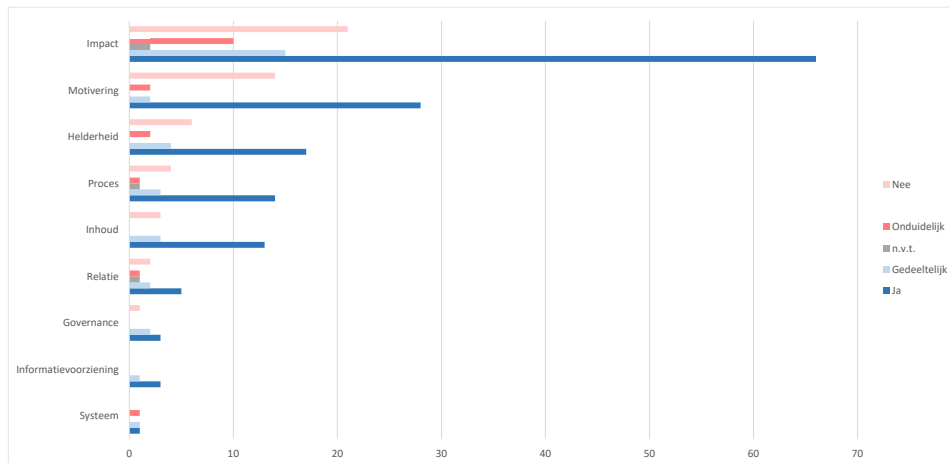
In de figuren 15a-c is de verdeling weergegeven van het aantal keer dat bepaalde classificaties van adviespunten bij wetten, amvb's en ministeriële regelingen zonder meer zijn overgenomen (donkergroen), het aantal keren dat bepaalde classificaties van adviespunten gedeeltelijk (d.w.z. bepaalde onderdelen uit het adviespunt wel en andere niet) zijn overgenomen (lichtgroen), het aantal keer dat bepaalde classificaties van adviespunten niet zijn overgenomen (donkerrood), het aantal keren dat het onduidelijk is of bepaalde classificaties van adviespunten zijn overgenomen, maar vermoedelijk niet (lichtrood) en het aantal keren dat het wel of niet overnemen niet van toepassing is (grijs).

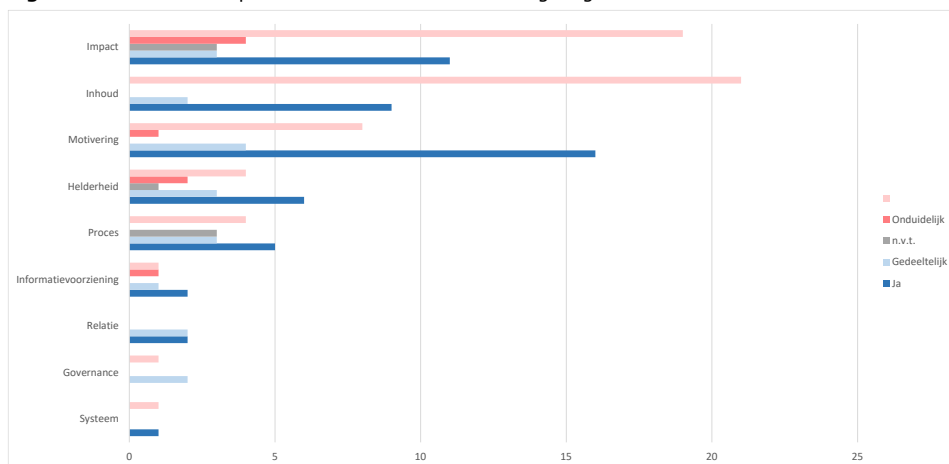
Figuur 15a. Overzicht op het niveau van Wetten

Figuur 15b. Overzicht op het niveau van Amvb's

Figuur 15c. Overzicht op het niveau van ministeriële regelingen

We zien dat uitgebrachte adviespunten bij ministeriële regelingen (relatief) vaak betrekking hebben op Inhoud. Bij uitgebrachte adviespunten m.b.t. Inhoud werd in hoofdstuk 3.4 al geconstateerd dat deze minder vaak worden opgevolgd.

De oorzaak hiervan heeft mogelijk te maken met het moment waarop een departement ATR om advies vraagt. Om te voorkomen dat ATR meerdere keren formeel advies moet geven over ontwerpregelgeving waar nog volop aan wordt gewerkt, is – logischerwijs – afgesproken dat ATR adviseert op het moment dat ontwerpregelgeving gereed is voor consultatie. Dit is weliswaar een vroege fase in het wetgevingsproces, maar veel beslissingen over de voorgestelde inhoud van ontwerpregelgeving zijn dan al genomen (tijdens het iteratieve proces om ontwerpregelgeving op schrift te krijgen).⁴

Voor beleidsmedewerkers is het vermoedelijk lastig om tegen de stroom van het proces in te gaan en om ATR-adviespunten op te volgen die er in feite om vragen terug te komen op inhoudelijke afspraken die al gemaakt zijn op politiek, bestuurlijk en ambtelijk niveau (dit geldt ook voor het inzetten van minder belastende alternatieven).⁵ Voor beleidsmedewerkers lijkt het eenvoudiger om met de stroom van het proces mee te gaan en om adviespunten op te volgen die bijvoorbeeld vragen om aanvullende inspanningen m.b.t. tot werkbaarheid of extra aandacht voor de helderheid van voorgenomen wetgeving in (implementatie)fasen die nog in het verschiet liggen (denk aan het verstrekken van meer tekst en uitleg, het uitvoeren van aanvullende regeldrukonderzoeken, het consulteren van stakeholders, het organiseren van voorlichtingscampagnes, e.d.). Deze adviespunten vragen doorgaans niet om terug te komen op al gemaakte afspraken, maar veel meer om nieuwe (aanvullende en complementaire) afspraken en activiteiten m.b.t. tot werkbaarheid of helderheid. Voor beleidsmedewerkers die de opdracht hebben om ontwerpregelgeving door het wetgevingsproces te navigeren is dit laatste eenvoudiger.

---

⁴ Vanzelfsprekend hebben deze beslissingen een voorlopig karakter (het betreft immers alleen maar nog een wetsvoorstel). Deze beslissingen worden pas definitief nadat het wetsvoorstel door een meerderheid in de Eerste en Tweede Kamer is aangenomen.

⁵ In vervolgonderzoek zouden gesprekken met departementen gevoerd kunnen worden om meer inzicht te krijgen in de overwegingen die doorslaggevend zijn om ATR-adviezen al dan niet op te volgen.

5 Conclusies en aanbevelingen

1. We constateren dat 53% van de uitgebrachte ATR-adviespunten zonder meer door de departementen worden opgevolgd. Voor 13% van de adviespunten geldt dat het betreffende departement oprecht een inspanning levert om tegemoet te komen aan het uitgebrachte advies van ATR (maar dat het hier door omstandigheden of vanwege andere belangen slechts gedeeltelijk aan kan voldoen). In 23% van de gevallen wordt het adviespunt, gemotiveerd met argumenten, niet opgevolgd. In 9% van de gevallen is het onduidelijk of het adviespunt wordt opgevolgd (vermoedelijk niet).
2. Uit het onderzoek blijkt dus dat **twee derde** van de uitgebrachte ATR-adviezen worden opgevolgd (66%). We zijn, gelet op deze resultaten, van oordeel dat de ATR-adviezen serieus worden meegenomen in (de opzet en toelichting van) voorgenomen wetgeving. Door (het opvolgen van) de uitgebrachte ATR-adviezen ontstaat meer transparantie over de gevolgen van voorgenomen wetgeving, aangezien gevolgen beter in beeld worden gebracht. Dit verbetert de kwaliteit van besluitvorming. Na een geïnformeerd, plenair debat wordt er over het wetsvoorstel gestemd in de Tweede en vervolgens de Eerste Kamer.
3. Verder valt op dat departementen verschillend omgaan met uitgebrachte ATR-adviezen. Deze verschillen uiten zich in de mate waarin departementen 1) adviezen expliciet benoemen in de toelichting, 2) adviezen opvolgen en 3) de beslissing om een adviespunt niet over te nemen motiveren in de toelichting.
4. We constateren ook dat uitgebrachte ATR-adviezen met betrekking tot nut en noodzaak (68%), werkbaarheid (64%) en regeldrukgevolgen (70%) vaker worden overgenomen dan adviezen met betrekking tot minder belastende alternatieven (57%).
5. We zien dat adviespunten m.b.t. Impact, Helderheid, Informatievoorziening, Relatie en Governance (relatief) vaker worden opgevolgd. Bij uitgebrachte adviespunten m.b.t. Inhoud (denk aan advies over reikwijdte, typen verplichtingen, etc.) valt echter op dat deze minder vaak worden opgevolgd (voor Systemen is dat onduidelijk).
6. We constateren verder dat adviespunten (relatief) minder vaak worden overgenomen wanneer het om ministeriële regelingen gaat (dit in relatie tot Wetten en AMvB's). Dat komt omdat uitgebrachte adviespunten bij ministeriële regelingen vaker betrekking hebben op Inhoud. Bij adviespunten m.b.t. Inhoud werd hierboven al geconstateerd dat deze (relatief) minder vaak worden opgevolgd.

De oorzaak hiervan heeft mogelijk te maken met het moment waarop een departement ATR om advies vraagt. Om te voorkomen dat ATR meerdere keren formeel advies moet geven over ontwerpregelgeving waar nog aan wordt gewerkt, is afgesproken dat ATR adviseert op het moment dat ontwerpregelgeving gereed is voor consultatie. Dit is weliswaar een vroege fase in het wetgevingsproces, maar veel beslissingen over de voorgestelde inhoud van ontwerpregelgeving zijn dan al genomen. Voor beleidsmedewerkers is het vermoedelijk lastig om tegen de stroom van het proces in te gaan en om ATR-adviespunten op te volgen die er in feite om vragen terug te komen op inhoudelijke afspraken die al gemaakt zijn op politiek, bestuurlijk en ambtelijk niveau (dit geldt ook voor het inzetten van minder belastende alternatieven).⁶ Voor beleidsmedewerkers lijkt het eenvoudiger om met de stroom van het proces mee te gaan en om adviespunten op te volgen die bijvoorbeeld vragen om inspanningen m.b.t. tot werkbaarheid of extra aandacht voor de helderheid van voorgenomen wetgeving in (implementatie)fasen die nog in het verschiet liggen.

---

⁶ In vervolgonderzoek zouden gesprekken met departementen gevoerd kunnen worden om meer inzicht te krijgen in de overwegingen die doorslaggevend zijn om ATR-adviezen al dan niet op te volgen.

7. We denken dat de volgende maatregelen de impact van ATR-adviezen (nog verder) vergroten:

- Het is opvallend dat er een onderzoek nodig is om te traceren of reconstrueren in welke mate de departementen de uitgebrachte ATR-adviezen hebben opgevolgd. Hieruit blijkt al dat het moeilijk navolgbaar is wat de impact is van uitgebrachte ATR-adviezen. We adviseren daarom maatregelen te nemen om dit beter navolgbaar te maken.

Vraag departementen bijvoorbeeld om in een antwoordbrief aan te geven hoe zij voornemens zijn om met elk van de uitgebrachte ATR-adviespunten om te gaan. Zo wordt voorkomen dat onduidelijk blijft wat er met adviespunten gebeurt. Indien dit tot een te grote belasting zou leiden van beleidsmedewerkers dan kan ook aangesloten worden bij de aanbeveling om scherpere afspraken te maken over de wijze waarop departementen zich in de nota en memorie van toelichting verantwoorden over de opvolging van ieder van de uitgebrachte ATR-adviespunten.

Deze en eventuele andere maatregelen bereiken dat ATR in staat wordt gesteld om met een beperkte inzet op structurele basis inzicht te krijgen in haar eigen impact. De gegevensbank (XLS/database) die voor dit onderzoek is aangelegd om inzicht te krijgen in de impact van ATR-adviezen op voorgenomen regelgeving in de periode 2017-2020 is beschikbaar te registreren wat er met uitgebrachte adviezen wordt gedaan.

- De uitgebrachte ATR-adviezen hebben een duidelijke en herkenbare structuur waarin het toetsingskader wordt langsgelopen. De gehanteerde schrijfstijl is ook redelijk gelijk. We raden echter aan om zinsconstructies zoals "*Het college adviseert XYZ te overwegen*" te vermijden en in plaats daarvan recht-toe-rechtaan te zijn: "*Het college adviseert XYZ*". Dit vraagt departementen om stelliger te zijn of het adviespunt wel of juist niet wordt opgevolgd. Het voorkomt dat dit onduidelijk blijft en het adviespunt (voor onbepaalde tijd) in overweging is.
- Ad hoc en op verzoek van departementen worden de behandelaren van ATR nu al uitgenodigd om de voorfase mee te denken over ontwerpregelgeving. Hoe vaak dat gebeurt is niet onderzocht. Desalniettemin adviseren we om departementen te vragen om de behandelaren van ATR (nog) vaker⁷ in de voorfase uit te nodigen om informeel mee te denken bij complexe en regeldruk-veroorzakende regelgeving (dus al tijdens het iteratieve proces om ontwerpregelgeving op schrift te stellen). Het is op dat moment in het proces namelijk veel eenvoudiger om adviespunten m.b.t. nut en noodzaak, minder belastende alternatieven en inhoud van ontwerpregelgeving in te brengen.

---

⁷ Vanzelfsprekend is de capaciteit van behandelaren van ATR beperkt. Informeel overleg zal daarom altijd eerder de uitzondering dan de regel zijn. Toch kan de frequentie van informeel overleg omhoog.